

*Паливода Г.М.
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 101 «Екологія»
Науковий керівник: Ананьєва Т.В.,
к.б.н., доц., доцент кафедри екології
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
apanieva.tamila@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ШАХТИ «ПАВЛОГРАДСЬКА» ДХК «ПАВЛОГРАДВУГІЛЛЯ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Видобування вугілля підземним методом значною мірою впливає на екологічний стан довкілля України, а вуглевидобувна промисловість є однією з найрозвинутіших та найнебезпечніших. Дніпропетровська область налічує чималу кількість шахт. На території Дніпропетровської області налічується близько 249 родовищ і 79 об'єктів обліку корисних копалин, різного типу, з яких 94 родовища і 43 об'єкти обліку розробляються. Запаси корисних копалин по області на 36,3 % складаються з мінеральної сировини, що використовується для будівельних матеріалів, та 30,8 % – з сировини для паливно-енергетичного комплексу: різні види вугілля, газ та нафта. Рештою є підземні води та руди металів.

Шахта «Павлоградська» розташована поблизу населених пунктів, що зумовлює суттєвий вплив на компоненти довкілля. Автомобільні шляхи, що використовуються не тільки шахтою, також можуть негативно впливати не тільки на довкілля, а й на стан здоров'я населення. Води з шахт скидаються у ставок-накопичувач, розташований у балці Свідок, куди потрапляють скиди й від інших наближених шахт, що також негативно впливає не тільки на рослинність поблизу ставка-накопичувача, а й на прилеглі території, зокрема ґрунти сільськогосподарських угідь. Негативного впливу зазнають також підземні та поверхневі води, мінералізація яких збільшується за останні роки. Це зумовлює ряд проблем, оскільки підприємство розташовано близько від міських забудов та земель сільськогосподарського призначення.

Шахта «Павлоградська» на прямому шляху до того, щоб докорінно змінити геологічне середовище прилеглих територій. Наразі, в умовах збройного конфлікту, вплив на геологічне середовище важко відслідковувати, але можна прогнозувати, що ситуація не поліпшиться. Тому, основною задачею для зменшення шкідливого впливу на ґрунти, в першу чергу, є моніторинг стану прилеглих територій та пошук дієвих методів і заходів для відновлення порушених земель.

В результаті досліджень було розраховано, скільки небезпечних викидів потрапляє в атмосферне повітря за відсотковим співвідношенням по класам безпеки: 0,000019 % склали викиди речовин першого класу безпеки, 0,000046 % – другого класу, 98,67 % – третього класу безпеки, 0,00017 % – четвертого класу та 1,33 % – речовини без класу безпеки. Таким чином, речовини третього класу безпеки значно перевищували інші показники у складі шахтних викидів, на другому місці речовини без класу безпеки.

Шахти мають значний шкідливий вплив на водне середовище, мінералізація води зростає невпинно, показник 8,5 г/дм³ є вкрай небезпечним. Це може призвести до спінювання води, утворенню твердих часточок, що є великою проблемою. Також, шахтні води можуть просочуватися в ґрунти, спричинювати їх заболочення і засолення, забруднювати підземні води.

В процесі роботи шахти «Павлоградська» утворюється велика кількість відходів не тільки від видобування вугілля (терикони), але й пил, використаний спецодяг, засоби індивідуального захисту та багато інших відходів від виробітку. Найбільшу кількість відходів складає гірська порода, друге місце за кількістю посідає шлам від освітлення води, найменша кількість відходів, що утворюються – бій скла. На шахті «Павлоградській» переважають негорючі та змішані відходи, що несе меншу загрозу пожежної безпеки, але, якщо брати до уваги, що порода на териконах здатна до самозаймання, необхідний постійний моніторинг їх стану.

Отже, для зменшення шкідливого впливу шахти «Павлоградська» на довкілля доцільно оновлювати обладнання, систематично проводити заходи з підвищення кваліфікації та навчання працівників. Для того, щоб зменшити негативний вплив на ґрунти та водне середовище, необхідно проводити очищення ставка-накопичувача та рекультивацію земель, що використовуються. Також є потреба стежити за станом шахт, які припинили свою роботу через повномасштабне вторгнення, оскільки більшість з них не були законсервовані з повним дотриманням встановлених норм.